

OM DEN NORDIRLÄNDSKA TERRORISMES POLITISKA, SOCIALA OCH EKONOMISKA BAKGRUND

AV PAAVO UUSITALO

Terrorismen utgör, som ett verkligt eller möjligt fenomen, en av de mest centrala orsakerna till bekymmer för lagövervakningssystemen i de västerländska samhällena. Polisutbildningens karaktär eller vidareutveckling bestäms i betydande utsträckning i de flesta europeiska länder av beredskapen att bemöta terrorism eller av åtgärder riktade mot den. Inte heller utgör de nordiska länderna något undantag i detta avseende (ex Lorentzen 1980, 3, Corves 1979, 95–96, Sundberg 1978, 111–121).

Terrorismen grundar sig som begrepp på det latinska ordet *terreo*, att skrämma, förskräcka. I den samhällsvetenskapliga forskningen kan terrorismen alltmän definieras som politisk verksamhet som använder sig av våldsmetoder (ex De Sousa Santos 1978, 5–9). Den internationella terrorismen har definierats mer exakt från åtminstone tre utgångspunkter (t ex Crelinsten, Laberge-Altmejd, Szabo 1978, 5–12). (1.) Terrorism är all våldsam verksamhet, vars mål är att störta den lagliga regeringen eller statsmakten. (2.) Terrorism är en, av en regering eller militärmyndighet iscenesatt, verksamhet för att beröva eller begränsa de mänskliga rättigheterna eller den medborgerliga friheten. (3.) Terrorism är en form av krigsföring.

Terrorismen har ofta, från makthavarnas sida, betraktats som en typ av våldskriminalitet. Terrorismen behandlas som om det t ex vore frågan om att jämföra den med någon annan form av internationell brottslighet, såsom t ex internationell narkotikahandel. Den här definitionen av begreppet leder också till rekommendation av åtgärder, vilka löser problemet närmast i form av utveckling av den internationella lagstiftningen och samordning av olika länders polisiära styrkor samt koordination av straffsystemen (ex Evans-Murphy 1978).

Att definiera terrorism som en form av krigsföring utgår från att också krig utgör en form av politisk verksamhet som använder sig av våldsmetoder. Likheter mellan krig och terrorism är lätta att observera. Vad annat är »terrorbalans« med kärnvapen än terrorism? Vad är det som gör attacker med små rörliga enheter, som använder sig av gerillataktik och ofatst riktar sig mot militära mål, till terrorism och inte till krig? Man

måste stödja sig på ett strikt, juridiskt-formellt särskiljande, hämtat från internationell rätt. Endast stater kan formellt föra krig. Den här definitionsgrunden gör all slags självständighetskamp till terrorism och varje försök att slå ner en självständighetskamp blir en intern polisiär åtgärd.

Låt oss som exempel ta Finlands och Rysslands historia. I slutet av 1800-talet ansågs ofta den våldsamma politiska verksamheten, riktad mot tsarväldet, som terrorism utövad av anarkister. De våldsamma resningarna mot tsarväldet i Sveaborg och Kronstad i början av århundradet var ett uppror, bolsjevikernas våldsamma väg till makten var inte terrorism eller ett uppror, utan en revolution. Folkdelegationens försök att med våldsmetoder skapa ett socialistiskt Finland, definierades åter som ett uppror och inte som en revolution, såsom den motsvarande processen i Ryssland. Varför kallas baskernas våldsamma politiska verksamhet för terrorism i den finska pressen, då motsvarande rörelser i Afrika eller Latinamerika bedriver befrielsekrig? De latinamerikanska regeringarna å sin sida definierar samma verksamhet som terrorism.

Den föreliggande textens författare hade i maj 1981 tillfälle att äta middag tillsammans med två danska f d terrorister. Båda hade deltagit i politisk verksamhet med våldsinslag i den danska motståndsrörelsen under andra världskriget. Endast tillfälligheter hade räddat de här två terroristerna från straff, stadgade av Tredje riket, för den här typen av brott. Den ena av personerna hamnade på ett uppsamlingsläger för vidare befordran till koncentrationsläger, den andra lyckades gömma sig till Tredje riket bröt samman utan hamna i myndigheternas händer. Jag har för mig själv begrundat, vad det var som skilde de här två danska f d terroristerna från mina egna släktingar i samma generation; släktingar som deltok i kriget och vars öde skulle, om de eventuellt hade hamnat i fångenskap hos fienden, med största sannolikhet varit flera gånger lättare. Kanske skulle dessa två danska terrorister, av vilka den ena är, då detta skrivs, ordförande för sitt lands arkitektförbund och den andra lantmätariingenjör i en jylländsk småstad, skilja sig från mina släktingar som deltog i kriget endast genom ett större mått av personligt mod och moralisk styrka.

Med mina nämnda exempel har jag velat peka på två saker. För det första; att begreppet terrorism används så vacklande och framför allt politiskt, att det inte är motiverat att förena terrorism med brottslighet. Men det är heller inte å sin sida lätt att hitta klara skillnader mellan terrorism och krig. Jag vill samtidigt också påvisa att det inte är etiskt fördriktigt, att samtidigt fördöma terrorism och acceptera krig. Såväl terrorism som krig borde fördömas analogt som våldsamma former av politisk verksamhet.

Om den nordirländska terrorismens historiska bakgrund

När jag definierar terrorismen som en form av våldsamt politisk verksamhet, medför detta givetvis följande fråga; varför väljer vissa människor eller varför producerar vissa förhållanden våldsamma former av politisk verksamhet och varför har man under andra förhållanden valt att lösa politiska konflikter under ordnade former och utan våld? Den nordirländska konflikten framställs i massmedia som en konflikt mellan protestanter och katoliker; som ett slags religionskrig.

I den nordirländska konfliktens symbolvärld har religionen en stark betydelse. Husen i de katolska kvarteren i Belfast pryds av väggmålningar föreställande den stridande konungen Kristus. S:t Örjan med Bobby Sands ansiktsdrag hugger huvudet av draken som ser ut som Margaret Thatcher. Törnekronan, helgonglorian och de klumpigt stelnade väggmålningarna får medeltiden att återuppstå. Religionskrigets svärd har övergått till en attackkarbin av Kalasnikov-typ. År 1981 utgör väggmålningarna ett viktigt inslag i IRA:s krigspropaganda, ty motståndaren behärskar massmedierna.

Är det möjligt att religiös intolerans verkligen kan få till stånd en så här långvarig och en till synes olöslig konflikt? Jag försöker i det följande att analysera den ekonomiska och politiska bakgrunden i detta religionskrig.

Protestanterna och katolikerna är klassificeringsenheter. Det är här dock inte frågan om något religionskrig, utan en situation, där man kämpar om att uppnå respektive bibehålla ekonomiska fördelar. Protestanterna, de från England inflyttade invandrarna, har traditionellt haft en bättre ställning än katolikerna. Ulsters självstyrelsesystem ger inte katolikerna samma möjligheter till politiskt inflytande som protestanterna har. Katolikernas sysselsättningsläge är sämre än protestanternas. Det bör dock betonas att det inte föreligger alltför stor skillnad i ekonomisk ställning mellan protestanter och katoliker. Också hela det protestantiska Nordirland utgörs av ett fattigt utvecklingsområde (ex N.I.C.S.S. 1980).

De nordirländska våldsamteterna är typiska exempel på samhällsfenomen, som tolkas olika av de inblandade parterna. För IRA-medlemmarna är den irländska befrielsekampen i sitt sista skede. IRA har aldrig godkänt Irlands delning år 1922, varvid det nuvarande Nordirland bildades. Den engelska regeringen och den protestantiska majoriteten har å sin sida tillämpat en motsatt definition än IRA-aktivisterna.

Terrorism och terrorister behandlas alldeles som om de skulle vara vanliga våldsbrottslingar. I den mångskiftande och ofta våldsamma irländska historien är londonregeringens definition av situationen inte på något sätt unik. Den engelska regeringen har många gånger även tidigare behandlat sina politiska motståndare, också de som tytt sig till fredliga medel,

som vanliga brottslingar. Den i de nordirländska fängelserna år 1981 genomförda politiska kampen är förstälilig som en episod i en lång historisk process. Inte heller är hungerstrejken ny som metod, fast antalet dödsoffer som krävdes med denna form av motstånd lär vara större än i någon motsvarande konflikt tidigare.

När man granskar terrorismen, uttryckligen som en form av våldsam politisk verksamhet, väcks frågan, varför väljer man bland andra politiska alternativ denna metod som för utövaren innebär kostnader och lidande. De mytiska dragen i den nordirländska konflikten; det ofta till synes vettlösa våldet är en fortsättning på ett flerhundraårigt förhållande mellan England och Irland.

England har aldrig lyckats skapa fred i Irland och Irland har aldrig varit en i samma mening jämställd del av riket som t ex Finland var i det gamla svenska riket. Den irländska unionen med England utgjorde ett förhållande av underkastelse, som byggde på utsugning och diskriminering av den katolska befolkningen. Sedan Cromwells dagar har jordegendomar beslagtogs i stor omfattning och överlätits till från England inflyttade erövrare. Brottsbalken av år 1693 ger en bild av diskrimineringens karaktär. Enligt lagen fick katolikerna inte äga jord, boskap eller ens en häst vars värde översteg fem pund i dåvarande myntvärde. Det var förbjudet för katolikerna att få tillträde till statliga tjänster och till parlamentet ända fram till år 1829. Den högre utbildningen var reserverad enbart för protestanter. Katolikerna fick äntligen på 1800-talet tillträde till prästutbildning. Detta var ingen eftergift åt den katolska befolkningsgruppens kulturella behov, utan ett försök att förhindra katolikerna från att studera på den europeiska kontinenten, varifrån de nya frihetsidéerna hotade att sprida sig också till Irland (ex Regan 1980, 1–14, Fields 1980, 6–10).

De talrika irländska upproren slogs ner av engelsmännen. Samtidigt föddes former av väpnat motstånd, vars förlängning är den nutida terrorismen. Den irländska republiken förklarade sig självständig år 1916, försöket krossades och ledde till avrättning av tiotals irländska ledare i Dublin eller till hängning senare i engelska fängelser som vanliga brottslingar. Det ryska kejsardömet visade samtidigt en förvisso många gånger större humanitet gentemot den finska separatismen än vad londonregeringen gjorde gentemot irländarna. Man kan föreställa sig situationen, om Svinhufvud (senare en av landets presidenter) och många andra finska självständighetsmän, i stället för att förvisas skulle ha hängts i något ryskt fängelse. Även om förtrycksperioden på sin tid förorsakade ansträngda finsk-ryska förhållanden, så finns i de irländsk-engelska förhållandena arvet av mycket djupare påfrestningar (ex Bell 1970, 4–28). Den irländska befrielsekampen slutade

äntligen år 1921 i en krompmiss, då den nuvarande Irländska republiken avskildes från det förenade kungadömet men kvarstod formellt som en del av det brittiska samvälet ända till efter andra världskriget.

Som en eftergift åt de engelska och irländska protestanterna kom sex irländska grevskap att tillhöra England och dessa bildade det nuvarande Nordirland. Majoriteten av Nordirlands befolkning var protestanter, som var för en anslutning till England, men samtidigt kom en betydande katolsk minoritet att kvarstanna i de sex grevskapen. Området fick samtidigt en betydande självstyrelse som en del av England (ex Brown 1981). Idag räknar man med att 600 000 av Norirlands befolkning, som består av 1,5 miljon invånare, hör till den katolska minoriteten. Dock hamnade även protestanter på den irländska republikens sida. De utgör en minoritet där.

Medan de våldsamma spänningarna mellan den katolska majoriteten och den protestantiska minoriteten har lagt sig i den Irländska republiken, så har detta inte inträffat i Nordirland. Det politiska våldet i Nordirland på 1980-talet är en direkt fortsättning på den irländska frihetskampen. Dagens kulmination grundar sig på händelser från slutet av 1960-talet, då det inbördes förhållandet mellan katoliker och protestanter drevs till inbördeskrig. Inbördeskriget ledde till de engelska truppersnas occupation av Nordirland och till att självstyrelsen där upphörde temporärt år 1972. Därefter övergick våldsamheten till stor del i krigföring mellan IRA:s militära gren och de engelska trupperna. I sin strävan efter att kväva det väpnade motståndet har londonregeringen sedan år 1976 i juridisk mening definierat IRA:s deltagande i krigsverksamheten som vanlig våldsbrottslighet. De hungerstrejkandes kamp om status som politiska fångar år 1981 innebar, att de fängslade IRA-aktivisterna ville bli erkända som medlemmar av den ena av två politiska parter som är i krig med varandra och inte bli betraktade som individuella våldsbrottslingar.

Majoriteten av den nordirländska befolkningen var protestanter som var för en anslutning till England. Trots det kvarstannade en betydande katolsk minoritet inom området. Man satte igång att styra Nordirland som ett uttryckligen protestantiskt område, där den katolska befolkningen effektivt avskildes från att kunna bruka politisk och ekonomisk makt. I denna diskriminering användes de möjligheter som erbjuds inom ramen för majoritetsval, som existerar i det engelska politiska systemet. Dessutom drogs gränserna för valdistrikten så, att den katolska representationen blev den minsta möjliga.

Nordirlands säregna politiska system, et s k Orange Rule, grundade sig på en stark lokal styrelse och en kraftig decentralisering. Decentraliseringen

och den systematiska diskrimineringen av minoriteten gick hand i hand (ex McLaughlin 1980, 22–28, Fields 1980, Wiener 1980, 18–22).

Nordirland har sedan starten, eller sedan år 1922, styrts av ett parti, Unionisterna. Unionisternas grundprogram består av unionsförhållandet med England och dess ideologi är betonandet av protestantismen. Partiets stöd är i klassmässigt avseende mycket skiftande. I samma parti har ingått såväll huvuddelen av den protestantiska arbetarklassen, som jordbrukare och borgare. Partiet har letts av det lokala borgerskapet. Klass-sämjan har köpts genom att premiera protestantiska arbetare och diskriminera den katolska befolkningen. Den mest flagranta diskrimineringen har skett på två områden; i arbetsmarknads- och bostadspolitik (ex Wiener 1980, 19–21).

Det nuvarande nordirländska området blev relativt tidigt delaktigt av den industriella utvecklingen i England. I synnerhet innebar 1800-talet ett kraftigt ekonomisk lyft. Basen för industrialiseringen var dock mycket ensidig. Tillväxten skedde i första hand inom den storskaliga skeppsvarvs- och vävindustrin (ex McLaughlin 1980, 15–28).

Båda dessa industribranscher hamnade i kris efter första världskriget. Sålunda ärvde det nordirländska självstyrelseområdet efter 1922 en tillbakagående ekonomi och vittomfattande arbetslöshet. Som exempel hade Belfast, tidigare blomstrande varvs- och vävindustristad, en arbetslöshetsgrad på 25 % under hela mellankrigsperioden.

Den ekonomiska förlamningen har i Nordirland blivit permanent. Bakom arbetslöshetens genomsnittssiffror döljer sig alltid en varians, som kan vara en viktigare uppgift att känna till än medeltalet. Arbetslösheten är inte regionalt eller branschmässigt fördelad i Nordirland, utan uppvisar en kraftig variation. Arbetslösheten är högre inom de katolska än inom de protestantiska områdena. Arbetslösheten ligger i Nordirland konstant på över 50 % inom många områden bebodda av katoliker (ex Fields 1980, 17). Delvis beror detta på att katolikernas utbildningsnivå är genomsnittligt lägre än protestanternas och de icke yrkeskunnigas arbetslöshetssiffror är mångdubbelt högre än för de som fått yrkesutbildning. Katolikerna är oftare arbetslösa än protestanterna, även om utbildningsnivån hålles konstant. I Nordirland har man nämligen, under hela dess politisk-administrativa existens, tillämpat också direkt diskriminering av den katolska befolkningen vid anställning av arbetskraft.

Tjänsterna inom den offentliga administrationen har traditionellt, med nästan uteslutande ensamrätt, innehavts av protestanter. Det speciellt problematiska har varit, att också polisväsendet och rättsinstitutionerna har med ensamrätt varit i protestanternas händer.

Diskriminering av den katolska minoriteten har utsträckts till att omfatta många yrken i arbetarklassen. Så anställts endast protestantiska arbetare vid skeppsvarven i Belfast. De ekonomiska problemen i Nordirland karaktäriseras av att ett arbete på något av skeppsvarven ges som belöning för den privilegierade delen av befolkningen i det av massarbetslöshet plågade Nordirland. Detta kan jämföras med situationen hos oss i Norden där skeppsvarven brottas med att klara den stora personalomsättningen, p g a att varvsarbetet innebär dåliga arbetsförhållanden.

Jag har redan hänvisat till unionistpartiets ekonomiskt och socialt skiftande väljarstöd. Att partiet, under ledning av affärsmän och borgerskapet i allmänhet, haft förmåga att kunna räkna med stöd också från merparten av den protestantiska arbetarklassen, har grundat sig på diskriminering av de katolska arbetarna. Man har gjort protestanterna till arbetararistokrati, vars levnadsförhållanden är svagare, jämfört med arbetarnas i resten av England, men dock bättre än de katolska arbetarnas levnadsförhållanden i Nordirland.

Det resultat man ser av massarbetslöshet är, bland den katolska befolkningen i Nordirland, över ett halvt sekel gammalt. De arbetslösa består till betydande del av ett klassiskt trasproletariat, som dock numera livnär sig med hjälp av arbetslöshetsersättning och socialbidrag i stället för att leve av tiggeri och småbrottlighet. Den sociala tryggheten är i Nordirland i sina huvuddrag densamma som överallt i England. »Orange Rule« har inneburit diskriminering och också korrupktion vid social transferering av inkomster, med en vittomfattande diskriminering av katoliker. En av de mest betydande transfereringarna till Nordirland har bestått av regionalt fördelade anslag till bostadsproduktion. På samme sätt som arbetstillfällena, har det unionistiska styret fördelat anslagen avsedda till bostadsproduktion, i första hand till sina protestantiska anhängare. Bostadsstandarden är överhuvudtaget sämre i Nordirland än i det övriga England. De bristfälliga bostäderna och trångboddheten är dock särskilt koncentrerad till de katolska bostadsområdena (ex N.I.C.S.S. 1980.11).

Fördelningen i »protestanter« och »katoliker« har envist fortsatt att tjäna som grund för »Orange Rule«, trots att ex den socialistiska arbetarrörelsen länge har kritiserat detta som en felaktig politisk medvetenhet (ex Brady 1905, 12, reprint 1974). De viktigaste, över religionsgränserna integrerade händelserna, har under de senaste årtiondena varit utvecklingen av Belfast Universitet sedan 1960-talet (ex Fields 1980, 18).

Wiener nämner ett exempel från Belfasts stadsplanering då de i övriga fall mot varandra stående religionsgrupperna förmådde samarbeta genom att sätta stopp för planeringen av en stadsmotorväg på 1970-talet (Wiener 1980).

En upptrappning av våldet

Det sociala systemet bildar bakgrunden i det politiska våldets struktur i Nordirland. Det sociala systemet bygger på en långtgående politisk och ekonomisk diskriminering av den katolska befolkningsgruppen. Den militanta grenen av det katolska IRA utövar politiskt våld genom att föra gerillakrig i syfte att åstadkomma förändringar i samhällsstrukturen. Detta innebär att det konkreta målet är att förena Nordirland med republiken Irland samt att avskaffa Orange Rule. Det av IRA bedrivna våldet är känt under namnet terrorism. IRA är dock inte den enda gruppering som bedriver våldsam politisk verksamhet. Också unionisterna har sina egna militära organisationer, som har utövat motsvarande politiskt våld i syfte att slå vakt om protestanternas privilegier och att bevara diskrimineringen av katolikerna (ex Bell 1976, 65–80).

IRA omtalas ofta som den organisation som har de längsta traditionerna som stadsgerillarörelse. Det påstås att IRA:s taktik har tjänat som skola, såväll för de palestinska gerillaorganisationerna, det baskiska ETA som för de latinamerikanska stadsgerillaorganisationerna. IRA kan därmed inte jämföras med den väst-tyska Bader-Meinhof-gruppen eller med det italienska politiska våldet som till sin karaktär är mycket heterogent. IRA är en rörelse som utövar en institutionaliserad form av våldsam politisk verksamhet, med djupa rötter i den nordirländska samhällsstrukturen och i dess historia (ex Bell 1970, Clark 1978, 77–83).

Det politiska våldets bakgrund i Nordirland framträder mycket tydligt vid en sociologisk granskning. Den fortgående ekonomiska och politiska diskrimineringen mot en, beträffande antalet människor, betydande minoritet, tjänar som grund i IRA:s verksamhet. Den till ca 600 000 personer uppgående minoriteten svarar för en dryg tredjedel av hela Nordirlands befolkning. Denna befolkning stöder inte alls enhälligt IRA:s våldsamma politiska verksamhetsformer. Exempelvis började IRA:s politiska våldsperiod, som kulminerade i hungerstrejker år 1981, som politisk verksamhet utan våldsinslag. Den katolska befolkningen försökte, i likhet med folkrättsrörelsen i Förenta Staterna, riva upp Orange Rules diskrimineringssystem genom att organisera fredliga massdemonstrationer och marscher (Fields 1980).

Diskrimineringen av den katolska befolkningen hade börjat att uppvisa sprickor, därför att det egna borgerliga enväldet i Nordirland bland protestanterna hade, beträffande ekonomin, delvis fallit sönder. Den från England och andra EG-länder överförd industri var inte böjd, åtminstone inte i samma utsträckning, att ta hänsyn till traditionerna i Nordirlands arbetsmarknadspolitik.

Den allmänna europeiska, ekonomiska konjunkturuppgången i slutet av 1960-talet medförde, att också katolikernas ekonomiska och kulturella ställning förbättrades. Mot denna bakgrund är den politiska massrörelsens uppvaknande förstälig (ex Wiener 1980, 38–39).

Katolikernas konkreta krav var jämställdhet vid fördelning av de statliga anslagen avsedda för bostadsbyggande. Katolikerna krävde, att anslagen till bostadsbyggandet skulle fördelas proportionellt, med hänsyn tagen till befolkningens storlek, bland både den katolska och protestantiska befolkningen. Den fredliga folkrättsrörelsen bland katolikerna fick en sådan uppslutning i slutet av 1960-talet, att också IRA avstod från öppen krigföring och övergick till fredlig politisk verksamhet (ex Fields 1980, 18–19; Bell 1970, 353–372).

Protestanterna, som försvarade sina privilegier, påbörjade motdemonstrationer, varvid den administrativa apparaten och polisen, som var i protestanternas händer, förbjöd de nationalistiska marscherna med hänvisning till motdemonstrationerna. Då anordnade man marscher utan myndigheternas tillstånd och demonstrationerna ledde till sammandrabbningar mellan å ena sidan den av protestanterna kontrollerade polisen och protestantiska aktivistgrupper vilka stod mot katolikerna. I det läget bröt IRA vapenvilan och den katolska nationaliströrelsen upptrappades till ett inbördeskrig mellan katoliker och protestanter. Ulsters egna polisiära styrkor var oförmögna och också ovilliga, att lugna ner situationen på andra än på den protestantiska majoritetens villkor. Därför stoppade den engelska regeringen Nordirlands självstyrelse för tillfället år 1972 och sände dit engelska trupper. Dessa trupper, till antalet 22 000 soldater, hade till uppgift att lugna ner oroligheterna. Metoden att använda engelska trupper för att trygga freden misslyckades. Följden blev i stället en ny våldsvåg, faktiskt ett krigstillstånd mellan de engelska trupperna och IRA.

Den här artikeln avser att påvisa, att de mest betydande orsakerna till det politiska våldet i Nordirland hör ihop med regionens ekonomi och dess politiska system. Religionen spelar naturligtvis en viktig roll i syfte att upprätthålla gruppsammanhållningen. Religionen och den etniska tillhörigheten delar in regionens befolkning i två mot varandra fientliga grupper. Denna form av indelning fungerar som ett alternativ till normal klassuppdelning av befolkningen i det industrialiserade samhället. På den här religiösa och etniska indelningsgrunden bedrivs kampen om regionens knappa ekonomiska resurser. Som mest påtaglig kommer denna kamp fram vid fördelning av massarbetslösheten bland både protestanterna och katolikerna.

Man kan givetvis fråga sig, om inte en kamp som sker direkt mellan intressegrupper och genom klasskamptradition ändå skulle leda till en

fördelning under mer ordnade former med färre inslag av våldsamma konflikter. Därmed borde konflikten i Nordirland definieras som en traditionell strid mellan arbete och kapital, eller kanhända rör det sig snarare om en konflikt mellan dem som har arbete och de som är arbetslösa i det efterindustriella samhället.

I den som internationell terrorism klassificerade verksamheten ingår i sin karaktär skiftande rörelser. De strukturella orsakerna i IRA:s verksamhet lär vara mycket likartade med t ex palestinska PLO's eller flera etniska minoriteters våldsamma politiska aktivitet. Däremot torde det knappast kunna påvisas lika rätlinjiga motsvarigheter med den västtyska och den italienska terrorismen och deras ekonomiska och politiska bakgrund.

Denna artikel syftar vidare till att påvisa, att internationell terrorism inte i första hand är ett problem som kan lösas genom kriminaliseringar eller genom åtgärder av statens våldsapparat.

När man diskuterar samhällets interna säkerhet, har man sett terrorismen också i Norden först och främst som en polis- och bevakningsfråga. De sociala och ekonomiska sambanden i den nordirländska terrorismen skulle man vara medveten om för att kunna undvika grundläggande sammanblandning och felbedömningar, då man intar attityd till den internationelle terrorismen. Att besvara terrorismen med omfattande militariserade polisstyrkor eller genom att begränsa medborgerliga friheter förefaller inte alls öka, utan snarare minska rikets inre säkerhet. Nordirland är kanhända för närvarande det område i världen, där övervakningen av medborgarna är som mest utvecklad. Denna övervakningsteknologi och de 22 000 brittiska soldaternas misslyckande har mycket att lära.

Samhällets inre säkerhet vilar i första hand på de politiska organisationernas funktionsduglighet, förnyelse och trovärdighet.

Paavo Uusitalo

Adresse:

Professor Paavo Uusitalo
Nordiska institutet för samhällsplanering
Skeppsholmen, S-111 49 Stockholm

LITTERATUR

- Alexander, Yonah. *International Terrorism*. Praeger Publishers, U.S.A. 1976.
Bell, J. Bowyer. *Secret Army. History of the IRA, 1916—1970*. Anthony Blond Ltd., London 1970.
Bell, J. Bowyer. *Strategy, Tactics and Terror: An Irish Perspective*. Alexander, (ed) *International Terrorism. National, Regional and Global Perspectives*. Praeger New York 1976.

- Brady, Thomas. *The Historical Basis of Socialism in Ireland*. Historical Reprints No. 8 The Cork Workers Club. Cork 1974. First Published in Dublin 1905.
- Brown, Terence. *IRELAND. A Social and Cultural History 1922—1979*. Fontana Paperbacks, Glasgow 1981.
- Clark, Dennis. *Terrorism in Ireland: Renewal of a Tradition*. Livingston, Marius H. — Kress, Lee Bruce — Wanek, Marie G (ed) *International Terrorism in the Contemporary World*. Greenwood Press. London 1978.
- Corves, Erich. *Terrorism and Criminal Justice Operations in the Federal Republic of Germany*. Crelinsten Ronald D., Altmejd-Laberge, Danielle, Szabo, Denis: (ed) *Terrorism and Criminal Justice*. Lexington Books 1979.
- EUROSTAT. Statistical Office of the European Communities. *Basic Statistics*. Federal Republic of Germany 1980.
- Evans, Alona E. — Murphy, John F. *Legal Aspects of International Terrorism*. D.C. Heath Company. U.S.A. 1978.
- Feierabend, Ivo K., Feierabend, Rosalind L., Gurr, Ted R. *Anger, Violence and Politics*. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, New Jersey. 1972.
- Fields, Rona M. *Northern Ireland: Society under Siege*. Transaction Books. London 1980.
- McLaughlin, Jim. *Industrial Capitalism, Ulster Unionism and Orangeism*. An Historical Reappraisal. *Antipode* Vol. 12 Number 1. Worcester, Mass. U.S.A. 1980.
- Lorentzen, Håkon. *Reinforcing the Police-Actors, Interests, and Strategies*. Hauge, Ragnar (ed). *Policing in Scandinavia*. Scandinavian Studies in Criminology. Vol. 7. Universitetsforlaget. Oslo 1980.
- N.I.C.S.S. Community Information Service. *Poverty-The Impact on Northern Ireland*. Belfast 1980.
- Parson, Don. *Spatial Underdevelopment: The Strategy of Accumulation in Northern Ireland*. *Antipode*. Vol. 12. No 1 1980. Worcester, Mass., U.S.A.
- Regan, Con. *Economic Development in Ireland: The Historical Dimension*. *Antipode* Vol. 12 Number 1. Worcester, Mass., U.S.A. 1980.
- Sundberg, Jacob. *The Antiterrorist Legislation in Sweden*. Livingston, Marius H. — Kress, Lee Bruce — Wanek, Marie G. (ed) *International Terrorism in the Contemporary World*. Greenwood Press. Westport 1978.
- Wiener, Ron. *The Rape & Plunder of the Shankill*. Community Action: the Belfast Experience. Farsel Co-operative Press Ltd., Belfast 1980.